

© Save the Children/2016/Nuttawat Suphalakphitthaya

ฉบับภาษาไทย

ความปลอดภัย รอบด้านในโรงเรียน

กรอบแนวคิดระดับโลกเพื่อสนับสนุน

The Global Alliance for Disaster Risk Reduction and Resilience in the Education Sector
and The Worldwide Initiative for Safe Schools

มกราคม 2560

สนับสนุนการแปลและจัดพิมพ์ฉบับภาษาไทยโดย

© Save the Children/2016/Nuttawat Suphalakphitthaya

เป้าหมายของความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน

- เพื่อคุ้มครองนักเรียนและบุคลากรด้านการศึกษามาจากการเสียชีวิต การบาดเจ็บ และอันตรายในโรงเรียน
- เพื่อให้โรงเรียนวางแผนจัดการศึกษาต่อเนื่องแม้ในระหว่างที่เกิดภัยพิบัติ
- เพื่อป้องกันการลงทุนในภาคการศึกษา
- เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการลดความเสี่ยงและการฟื้นตัวของภาคการศึกษา

สามเสาหลักของความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน

ความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน ซึ่งอยู่ภายใต้นโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษามีความสอดคล้องกับการบริหารจัดการภัยพิบัติในระดับประเทศ, ภูมิภาค, จังหวัดและระดับพื้นที่รวมทั้งในโรงเรียน

กรอบแนวคิดความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน ประกอบด้วยสามเสาหลัก (Three Pillars) ได้แก่

- 1) อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน ที่ปลอดภัย (Safer Learning Facilities)
- 2) การบริหารจัดการภัยพิบัติในสถานศึกษา (School Disaster Management)
- 3) การศึกษาด้านการลดความเสี่ยงและการรับรู้ปรับตัวจากภัยพิบัติ (Risk Reduction and Resilience Education)

รากฐานของการวางแผนสำหรับความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียนคือการจัดการประเมินความเสี่ยงแบบภัยหลายชนิด การวางแผนนี้ควรเป็นส่วนหนึ่งของระบบข้อมูลการจัดการการศึกษาในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและในระดับพื้นที่ ข้อมูลเรื่องความเสี่ยงจากภัยพิบัติเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์นโยบายของภาคการศึกษาและการจัดการในภาพรวม ซึ่งจะให้ข้อมูลเชิงประจักษ์และหลักฐานที่สำคัญสำหรับการวางแผนและการดำเนินงาน

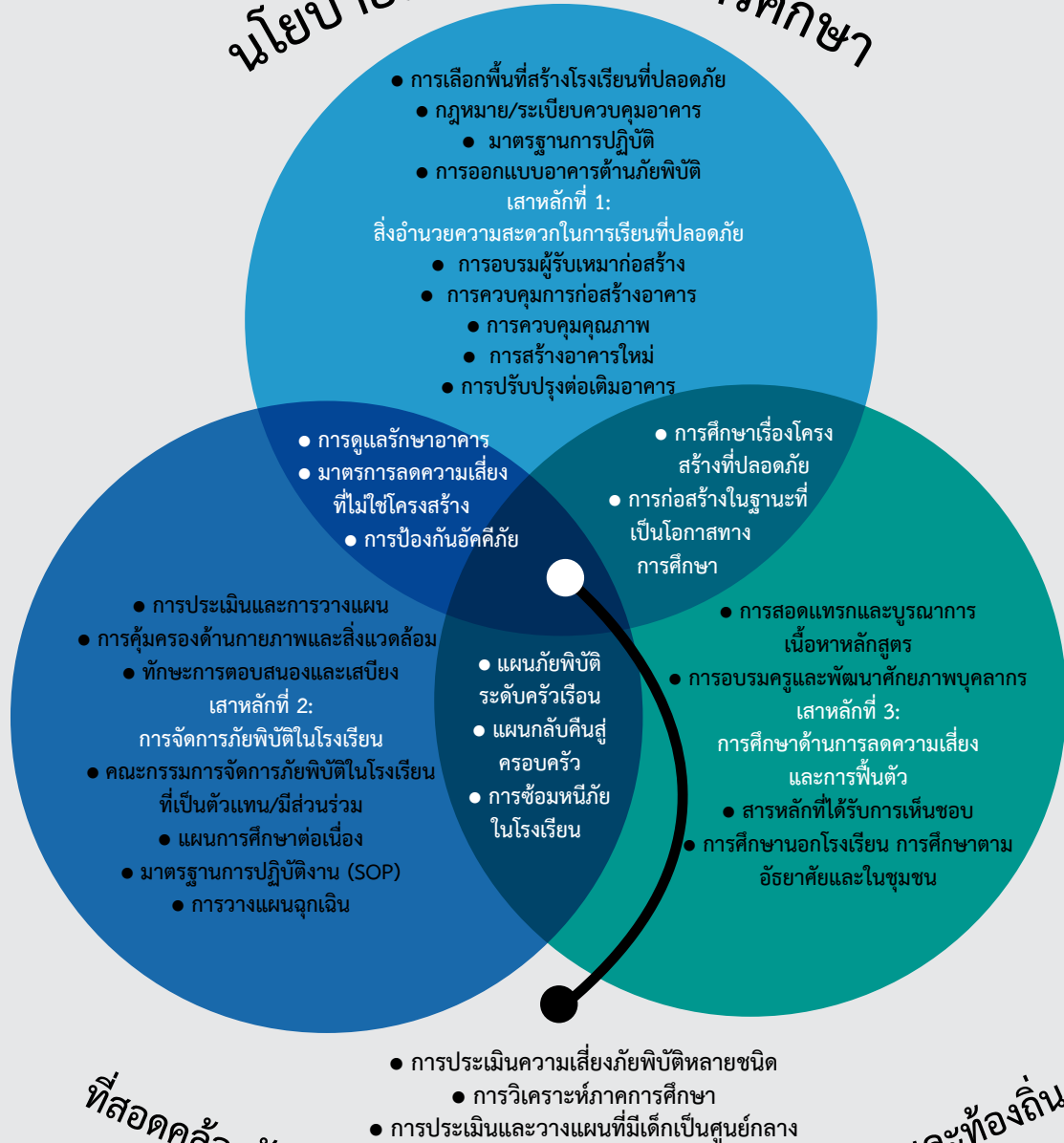
เป้าประสงค์

กรอบความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน มีเป้าหมายเพื่อลดความเสี่ยงของภัยทุกชนิดที่อาจจะเกิดขึ้นในภาคการศึกษา โดยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา นักรณรงค์เพื่อสิทธิเด็กมารวมตัวกันเพื่อ

- ปรับปรุงให้เด็กสามารถเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานที่บูรณาการไม่แบ่งแยกและมีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียมและปลอดภัย
- ติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานที่ลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติและความขัดแย้ง
- เพิ่มข้อมูลและเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลหลักฐานเกี่ยวกับภัย (เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับระบบการเตือนภัยหลายชนิด ข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงจากภัยพิบัติ)

- ส่งเสริมการลดความเสี่ยงและความสามารถในการฟื้นตัวในภาคการศึกษา ซึ่งรวมถึง การให้ความสำคัญ กับข้อตกลงระหว่างประเทศที่สำคัญ (เช่น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และกรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 – 2573)
- เสริมสร้างความเข้มแข็งของการประสานงานและเครือข่ายเพื่อความสามารถในการฟื้นตัวในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับสากล
- สร้างความเข้มแข็งให้การบริหารจัดการด้านการศึกษาและการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อป้องกันและลดความเสียหายต่อภัย ความเปราะบางต่อภัยและความเสี่ยงทุกชนิด และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของการเตรียมพร้อมเพื่อตอบโต้และฟื้นฟู และสร้างความเข้มแข็งให้กับความสามารถในการฟื้นฟูและปรับตัว

นโยบายและแผนภาคการศึกษา

ที่สอดคล้องกับแผนการจัดการภัยพิบัติระดับชาติ ภูมิภาคและท้องถิ่น

หลักสำคัญของความพยายามดังกล่าวนี้คือ การตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิเด็กที่จะมีชีวิตรอด ได้รับการปกป้องคุ้มครอง ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสิทธิที่จะมีส่วนร่วม แนวทางดังกล่าวจึงเป็นแนวทางที่ให้เด็กเป็นศูนย์กลาง, ไม่แบ่งแยก, มีส่วนร่วม และตั้งอยู่บนฐานของข้อมูลที่มีหลักฐานชัดเจน เด็กทุกคนควรได้รับการช่วยเหลือให้มีส่วนร่วมในทุกมิติของความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้รับการคุ้มครองที่ดีขึ้น และเปิดโอกาสให้พลัง ความรู้ และความคิดต่างๆ ของเด็กเป็นตัวช่วยกำหนดความยั่งยืนในระยะยาว

กรอบความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน เป็นกรอบที่นำการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เหล่านี้มาไว้ในภาพเดียวกัน โดยมีเป้าประสงค์เพื่อให้เครือ

ข่ายภาคการศึกษาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อเชื่อมโยงแนวทางปฏิบัติงานแบบเดียวกันทั้งในระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับพื้นที่ในทุกภาคส่วน

กรอบความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียนเป็นการนำเป้าหมายของ Worldwide Initiative for Safe Schools and the Global Alliance for Disaster Risk Reduction and Resilience in the Education Sector (GADRRRES) มาปรับให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ กรอบนี้จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ความปลอดภัยในโรงเรียนกลายเป็นประเด็นที่มีความสำคัญภายใต้กรอบวาระการพัฒนาและกรอบการลดความเสี่ยงและความสามารถในการฟื้นตัวภายหลังปี ค.ศ. 2015

สามเสาหลักของความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน

เสาหลักที่ 1: สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนที่ปลอดภัย (Safer Learning Facilities):

ผู้มีบทบาทหลัก: บุคลากร/หน่วยงานด้านการศึกษาและการวางแผน สถาปนิก วิศวกร ผู้รับเหมาก่อสร้าง บุคลากรโรงเรียน และสมาชิกชุมชนที่มีบทบาทในการตัดสินใจด้านการเลือกสถานที่ตั้งโรงเรียนที่ปลอดภัย การออกแบบ การก่อสร้างและการดูแลรักษาโรงเรียน (รวมถึงการเข้าถึงอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างปลอดภัยและสม่ำเสมอ)

ความรับผิดชอบหลักสำหรับโรงเรียนรัฐและเอกชน:

- เลือกสถานที่ตั้งโรงเรียนที่ปลอดภัย ออกแบบและก่อสร้างโรงเรียนให้สามารถต้านทานภัยพิบัติ เพื่อให้โรงเรียนที่สร้างใหม่ทุกแห่งเป็นโรงเรียนปลอดภัย
- จัดทำการประเมินความปลอดภัย และจัดทำแผนเพื่อปรับปรุงโครงสร้างหรือสร้างโรงเรียนใหม่แทนโรงเรียนเก่าที่ไม่ปลอดภัย (รวมถึงการย้ายโรงเรียน)
- ลดความเสี่ยงของอาคารสถานที่ โดยดำเนินการตรวจทั้งในเชิงโครงสร้างและไม่ใช่โครงสร้าง เพื่อให้อาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนมีความปลอดภัยสำหรับการเอาชีวิตรอดและการอพยพ
- การออกแบบและก่อสร้างอาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน ควรคำนึงถึงความปลอดภัยและความเข้าถึงได้ง่ายของผู้พิการ
- ออกแบบโรงเรียนให้สามารถใช้เป็นศูนย์พักพิงชั่วคราวได้ หากมีการวางแผนไว้ว่าโรงเรียนอาจต้องปรับใช้เป็นผู้พักพิงชั่วคราวของชุมชน รวมทั้งวางแผนจัดหาอาคารเรียนทดแทน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง

- ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการก่อสร้างและซ่อมแซมโรงเรียนให้มีความปลอดภัย
- ให้หลักประกันว่า การเข้าถึงโรงเรียนของเด็กๆ ปลอดภัยจากความเสี่ยงทางกายภาพต่างๆ เช่น ทางเท้า ถนนและสะพานข้ามแม่น้ำ
- ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเรื่องน้ำสะอาดและสุขอนามัยเพื่อรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น (ตัวอย่างเช่น ห้องสุขาที่ใช้ระบบกักเก็บน้ำฝนและท่อน้ำที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ)
- จัดทำโครงการที่ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ เพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางอาหาร พลังงานและน้ำ (เช่น ทำการเกษตรโดยใช้น้ำฝน ติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ การใช้พลังงานหมุนเวียน และการทำแปลงผักสวนครัวในโรงเรียน)
- วางแผนการติดตามการจัดสรรงบประมาณและการดูแลรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยของอาคารสถานที่อย่างต่อเนื่อง
- ป้องกันและตอบโต้ต่อการโจมตีสถานศึกษา รวมถึงการใช้โรงเรียนโดยกองกำลังติดกำลังอาวุธ

เสาหลักที่ 2: การบริหารจัดการภัยพิบัติในโรงเรียน (School Disaster Management):

ผู้ที่มีบทบาทหลัก: ผู้บริหารภาคการศึกษาทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัด รวมทั้งชุมชนโรงเรียนในพื้นที่ซึ่งร่วมงานกับหน่วยงานด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่ ในระดับโรงเรียน ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความปลอดภัยของโรงเรียนที่ปลอดภัย ตัวอย่างกิจกรรม เช่น การประเมินและลดความเสี่ยงทางสังคมสิ่งแวดล้อม สาธารณูปโภคและความเสี่ยงที่ไม่ใช่โครงสร้างและโดยการพัฒนาศักยภาพในการรับมือภัยพิบัติ และวางแผนการศึกษาต่อเนื่อง

ความรับผิดชอบหลัก:

- จัดตั้งคณะกรรมการระดับประเทศและระดับจังหวัด รวมทั้งแต่งตั้งผู้ประสานงานเต็มเวลาเพื่อดำเนินงานด้านความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน
- ระบุตัวผู้ประสานงานหลักในงานลดความเสี่ยงภัยพิบัติและศักยภาพในการฟื้นฟูในแต่ละโรงเรียนและระดับจังหวัดเพื่อเข้ารับการอบรมให้เป็นแกนนำทางด้านความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน
- จัดตั้ง ผีกรอบม และจัดระบบติดตามและประเมินผลการทำงานของคณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการเหล่านี้ควรได้รับการเสริมพลังให้เป็นผู้นำในการระดมทุนและจัดทำแผนที่ภัยต่างๆ ในโรงเรียนและชุมชน รวมทั้งวางแผนปฏิบัติการ จัดกิจกรรมลดความเสี่ยงและการเตรียมพร้อมรับมือ โดยกระตุ้นให้บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานเหล่านี้
- จัดทำแผนฉุกเฉินในระดับประเทศและระดับภูมิภาค เพื่อสนับสนุนการศึกษาต่อเนื่องโดยอ้างอิงจากมาตรฐานขั้นต่ำของเครือข่ายเพื่อการศึกษาในภาวะฉุกเฉิน (Network for Education in Emergency - INEE) โดยแผนฉบับนี้ ควรรวมถึงแผนงานและเกณฑ์ที่จะจำกัดการใช้โรงเรียนเป็นสถานที่พักพิงชั่วคราว
- จัดทำแผนการศึกษาต่อเนื่อง (ตัวอย่างเช่น ระบุสถานที่ที่จะใช้เป็นอาคารเรียนชั่วคราว และวิธีการเรียนการสอนทางเลือก)

- คำนึงถึงความต้องการของเด็กก่อนวัยเรียน เด็กที่อยู่นอกโรงเรียน เด็กพิการ รวมถึงเด็กหญิงและชาย
- เชื่อมโยงภาคการศึกษาและภาคการจัดการภัยพิบัติเข้าด้วยกัน และเชื่อมโยงนโยบายและแผนด้านความปลอดภัยสาธารณะขององค์กรทางสังคมทุกระดับ (ระดับประเทศ ภูมิภาค ท้องถิ่น และระดับโรงเรียน) จัดตั้งเครือข่ายเพื่อเชื่อมโยงการสื่อสารและการประสานงานข้ามภาคส่วน
- นำขั้นตอนมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operation Procedure) ที่เหมาะสมกับภัยต่างๆ ทั้งที่มีและไม่มีกรณีเตือนภัย รวมถึงการกำหนดเส้นทางหนีภัย จุดรวมพลที่ปลอดภัย การอพยพไปยังจุดปลอดภัย การจัดตั้งศูนย์อพยพ การปิดกั้นทางเข้าออก และการคืนสู่ครอบครัวอย่างปลอดภัย ปรับกระบวนการดำเนินงานที่เป็นมาตรฐานให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน
- เรียนรู้กฎแห่งความปลอดภัยสำหรับภัยแต่ละประเภท
- ให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการเตือนภัยล่วงหน้าและระบบการปฏิบัติการขั้นต้น
- ให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายและความสามัคคีทางสังคมและในกระบวนการสร้างสันติภาพ
- จัดกิจกรรมการซ้อมหนีภัยในโรงเรียนให้มีความเชื่อมโยงกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ประเมินผลการฝึกซ้อมอย่างจริงจังและปรับปรุงการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติ

© Save the Children/2015/Charurin Pholhinkong

เสาหลักที่ 3: การศึกษาด้านการลดความเสี่ยงและการรับรู้ปรับตัวจากภัยพิบัติ (Risk Reduction and Resilience Education):

ผู้มีบทบาทหลัก: ผู้จัดทำหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน คณะครูศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ผู้อบรมครู ครู กลุ่มเยาวชน ผู้นำในการจัดกิจกรรมเยาวชน และนักเรียน ที่จะร่วมมือกันเพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับวัฒนธรรมแห่งความปลอดภัยและมีความสามารถในการรับรู้ปรับตัวและฟื้นคืนกลับจากภัยพิบัติ

ความรับผิดชอบหลัก:

- จัดทำและส่งเสริมการเผยแพร่สารสำคัญ (key messages) สำหรับครักวีเรียน เรื่องลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติและความสามารถในการรับรู้ปรับตัวและฟื้นคืนกลับ (resilience) สารสำคัญเหล่านี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งเป็นเนื้อหาสำหรับสื่อรณรงค์สร้างความตระหนักสำหรับสาธารณชน
- ให้นักเรียนและบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมลดความเสี่ยงในชีวิตจริง เช่น การประเมินความเสี่ยงภัย การจัดทำแผนฉุกเฉินของโรงเรียน และการซ้อมหนีภัย
- จัดทำ “ขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้” (scope and sequence) ให้นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้และสมรรถภาพในการบูรณาการเรื่องการลดความเสี่ยงและการฟื้นตัวเข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น
- สอดแทรกการลดความเสี่ยงเข้าไปในหลักสูตรและให้แนวทางสำหรับการบูรณาการเรื่องการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติและความสามารถในการฟื้นตัวเข้าไปในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง
- พัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสำหรับครูและนักเรียน โดยให้ครอบคลุมทุกมิติของการเรียนการสอนเรื่องการลดความเสี่ยง ดังนี้:
 - การวิเคราะห์ความเสี่ยงภัยพิบัติของภัยหลายชนิด (Multi-hazard risk analysis) ซึ่งรวมถึงภัยพิบัติทางธรรมชาติและภัยจากมีอมนุษย์ ความรุนแรง และความขัดแย้งทางอาวุธ
 - ทำความเข้าใจปัจจัยเสี่ยงและมาตรการบรรเทาความเสี่ยง
 - จัดทำสารสำคัญเพื่อความปลอดภัยและการเตรียมพร้อมและเผยแพร่สารสำคัญเหล่านั้น
 - เสริมสร้างศักยภาพด้านการลดความเสี่ยงให้ชุมชน
 - พัฒนาเครือข่ายทางสังคมและสร้างวัฒนธรรมของความปลอดภัยและความสามารถในการรับรู้ปรับตัวและฟื้นคืนกลับ
- จัดทำแนวทางการสอนแบบคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับภัยต่าง ๆ
- อบรมครูทั้งก่อนบรรจุเข้าทำงาน และระหว่างทำงานในเรื่องสื่อการเรียนการสอนและวิธีการสอนเรื่องลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ
- จัดทำยุทธศาสตร์เพื่อกระตุ้นให้ครูบูรณาการเนื้อหาเหล่านี้เข้าไปในหลักสูตรแกนกลาง รวมทั้งหลักสูตรการศึกษานอกระบบโรงเรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรร่วมกับชุมชน

ความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียนและความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) พ.ศ. 2558 – 2573 และกรอบการดำเนินงานเซนต์โดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 – 2573

ผลสัมฤทธิ์ของการบูรณาการความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียนเข้าไปในกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนและนโยบายและการลดความเสี่ยงภัยพิบัติเรื่องการลดความเสี่ยง ได้แก่

- 1) ปรับปรุงการเข้าถึงการศึกษาของเด็กอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติและปลอดภัย
- 2) พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบัน กลไกและเครือข่ายประสานงาน รวมทั้งศักยภาพระดับประเทศในการสร้างความสามารถในการรู้รับปรับตัวและฟื้นคืนกลับ (resilience) จากภัยและอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่ภาคการศึกษาทั้งในระดับนานาชาติ ระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น
- 3) บูรณาการแนวทางการลดความเสี่ยงเข้าไปในการดำเนินงานเกี่ยวกับการเตรียมพร้อมรับภัยฉุกเฉิน การตอบสนองและการฟื้นฟูจากภัยพิบัติในภาคการศึกษา
- 4) ติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานด้านการลดความเสี่ยงภัยพิบัติและความขัดแย้ง
- 5) เพิ่มจำนวนและความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวกับภัย เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับระบบเตือนภัยล่วงหน้าสำหรับภัยหลายชนิด (multi-hazard early warning system) และข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงภัยพิบัติ

เป้าหมาย 1	กำจัดความยากจนทุกรูปแบบ ทุกสถานที่ (1.4, 1.5)
เป้าหมาย 3	รับรองการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคนในทุกช่วงอายุ (3.3, 3d)
เป้าหมาย 4	รับรองการศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน (4.1, 4.7, 4.a)
เป้าหมาย 6	รับรองการมีน้ำใช้ การจัดการน้ำและสุขาภิบาลที่ยั่งยืน (6.2, 6.4, 6.a, 6.b)
เป้าหมาย 9	พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม (9.1, 9.4, 9.a)
เป้าหมาย 10	ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ (10.3, 10.7)
เป้าหมาย 11	ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทั่วถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืน (11.5, 11.6, 11.b, 11.c)
เป้าหมาย 12	รับรองแผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน (12.5, 12.8)
เป้าหมาย 13	ดำเนินมาตรการเร่งด่วนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ (13.1, 13.3, 13.b)
เป้าหมาย 16	ส่งเสริมสังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (16.1, 16.7)
เป้าหมาย 17	สร้างพลังแห่งการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (17.1, 17.17, 17.18, 17.19)

การตีความกรอบการดำเนินงานเซนต์โดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 – 2573:

เป้าหมายหลัก 7 ประการของกรอบการดำเนินงานเซนต์โดกับภาคการศึกษา

เป้าหมายหลัก 7 ประการของกรอบเซนต์โด	พันธกิจสำหรับภาคการศึกษา
1. อัตราการเสียชีวิตจากภัยพิบัติของโลกลดลงอย่างเป็นรูปธรรม ภายในปี พ.ศ. 2573 โดยค่าเฉลี่ยการเสียชีวิตจากภัยพิบัติต่ออัตราการเสียชีวิตของประชากรโลก 1 แสนคน ระหว่างปี พ.ศ. 2563– 2573 จะต้องน้อยกว่าค่าเฉลี่ยระหว่างปี 2548 - 2558	ลดจำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากผลกระทบจากภัยอันตรายในโรงเรียน
• 2. จำนวนผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติของโลกลดลงอย่างเป็นรูปธรรม ภายในปี พ.ศ. 2573 โดยค่าเฉลี่ยของผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติต่อประชากรโลก 1 แสนคน ระหว่างปี พ.ศ. 2563– 2573 จะต้องน้อยกว่าค่าเฉลี่ยระหว่างปี 2548 - 2558	ลดจำนวนเด็กนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติในทุกขนาดอย่างมีนัยสำคัญ
3. ความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่เกิดจากภัยพิบัติโดยตรงลดลงเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติของโลก ภายในปี พ.ศ. 2573	ลดความสูญเสียของการลงทุนทางการศึกษาที่เกิดขึ้นจากผลกระทบของภัย
4. สาธารณูปโภคที่สำคัญ และบริการสาธารณสุขพื้นฐาน ได้แก่ สถานพยาบาลและสถานศึกษาได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติลดลงอย่างเป็นรูปธรรม จากการพัฒนาความพร้อมในการรับมือและฟื้นคืนได้อย่างรวดเร็วเมื่อเกิดภัยพิบัติ ภายในปี พ.ศ. 2573	ลดจำนวนวันปิดเรียนเนื่องจากผลกระทบของภัย
5. จำนวนประเทศที่มียุทธศาสตร์ลดความเสี่ยงภัยพิบัติในระดับชาติและระดับท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ภายในปี พ.ศ. 2563	ประเทศมียุทธศาสตร์ลดความเสี่ยงภัยพิบัติในภาคการศึกษา
6. มีการยกระดับการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศแก่ประเทศกำลังพัฒนา ด้วยการให้การสนับสนุนการดำเนินการตามกรอบนี้ในระดับชาติที่เพียงพอและยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573	แต่ละประเทศทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน
7. ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าและข้อมูลความเสี่ยงภัยพิบัติเพิ่มมากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ภายในปี พ.ศ. 2573	โรงเรียนสามารถเข้าถึงและใช้ระบบการเตือนภัยล่วงหน้า

กรอบการดำเนินงานเช่นใดว่าด้วยการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติและพันธกิจหลัก

พันธกิจหลักของกรอบเช่นใด	พันธกิจสำหรับภาคการศึกษา
<p>พันธกิจ 1 เข้าใจความเสี่ยงจากภัยพิบัติ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • แนวทางที่ครอบคลุมและไม่เลือกปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อสร้างความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน เป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการบูรณาการการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติและความสามารถในการรับรู้ปรับตัวและฟื้นคืนกลับให้เข้าไปอยู่ในยุทธศาสตร์ นโยบายและแผนงานด้านการศึกษา • มีการจัดทำการประเมินความเสี่ยงโดยมีเด็กเป็นศูนย์กลางในทุกระดับของภาคการศึกษา • มีการจัดทำการประเมินความเสี่ยงแบบครอบคลุมภัยหลายชนิดเพื่อวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อภาคการศึกษา • มีการจัดทำแผนอย่างเป็นระบบในการประเมินและจัดลำดับความสำคัญของการซ่อมแซมโรงเรียนและสร้างโรงเรียนใหม่ทดแทนโรงเรียนที่ไม่ปลอดภัย และดำเนินการตามแผน • หน่วยงานด้านการจัดการภัยพิบัติและหน่วยงานด้านการศึกษา ได้รับรองสารสำคัญที่เน้นการปฏิบัติและมีหลักฐานรับรอง เพื่อใช้เป็นเนื้อหาหลักสำหรับการศึกษาทั้งในและนอกระบบ • หน่วยงานด้านการศึกษา มีการสอดแทรกการศึกษาเรื่องการลดความเสี่ยงและความสามารถในการรับรู้ปรับตัวและฟื้นคืนกลับ (Risk Reduction and Resilience - RRR) ให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งรวมถึง (แต่ไม่จำกัดเฉพาะ) การศึกษาเรื่องสภาพภูมิอากาศ การศึกษาเรื่องการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ การศึกษาเรื่องความเสี่ยงต่อสถานการณ์ขัดแย้ง เป็นต้น • โรงเรียนจัดการเรียนการสอนเรื่องการลดความเสี่ยงและความสามารถในการรับรู้ปรับตัวฟื้นคืนกลับผ่านการศึกษา นอกระบบ ซึ่งอาจรวมถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติในโรงเรียน กิจกรรมชมรม การรวมกลุ่ม และกิจกรรมเสริมหลักสูตร
<p>พันธกิจ 2 เสริมสร้างศักยภาพในการบริหารและจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • มีการจัดทำนโยบายและกรอบกฎหมายในระดับประเทศและ/หรือระดับพื้นที่เพื่อเอื้อต่อการดำเนินงานตามองค์ประกอบหลักของความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน • ผู้บริหารจัดโครงสร้างด้านองค์กร มีนโยบาย และมีการประสานงานเพื่อจัดการเรียนการสอนเรื่องการลดความเสี่ยงและการรับรู้ปรับตัวและฟื้นคืนกลับ รวมถึงการมอบหมายให้มีครูแกนนำที่รับผิดชอบในการเรียนการสอนเรื่องดังกล่าวทุกระดับชั้น • มีการจัดทำแนวทางและกฎระเบียบในการก่อสร้างโรงเรียนที่ปลอดภัย • การเลือกที่ตั้งโรงเรียน การออกแบบและก่อสร้างโรงเรียนได้รับการตรวจสอบโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่ามีความสอดคล้องกับมาตรฐานและกรอบกฎหมาย • โรงเรียนมีการทบทวนมาตรการจัดการและลดความเสี่ยงเป็นประจำทุกปี ตัวอย่างเช่น กิจกรรมนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งของแผนการจัดการโรงเรียน และ/หรือแผนการปรับปรุงซ่อมแซมโรงเรียน เพื่อให้หลักประกันว่า โรงเรียนมีแนวทางและแผนเพื่อป้องกันและตอบสนองต่อการโจมตีสถานศึกษา การจัดซ้อมอพยพหนีภัยในโรงเรียน
<p>พันธกิจ 3 ลงทุนในด้านการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติเพื่อให้พร้อมรับมือและฟื้นคืนกลับได้ในระยะเวลาที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • มีงบประมาณที่จัดสรรไว้สำหรับลดความเสี่ยงในภาคการศึกษา • มีแผนงานติดตามและประเมินผลการดำเนินงานความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน • มีงบประมาณ ระบบการติดตามและประเมินผลเพื่อจัดทำหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับภัยเพื่อเพิ่มการเข้าถึงและเพิ่มปริมาณข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยง • แผนจัดลำดับความสำคัญของการปรับปรุงโรงเรียนที่ไม่ปลอดภัยที่มีอยู่ ได้รับการจัดสรรทรัพยากรและดำเนินการ • หน่วยงานด้านการศึกษาส่งเสริมให้มีการบำรุงรักษาอาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนเป็นประจำและส่งเสริมมาตรการบรรเทาความเสี่ยงที่ไม่ใช่มาตรการเชิงโครงสร้างเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยและคุ้มครองการลงทุนในโรงเรียนรัฐบาล • หน่วยงานด้านการศึกษา มีการประเมินความต้องการ ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและนักเรียนในการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมเพื่อลดความเสี่ยงภัยพิบัติในระดับที่เหมาะสม • หน่วยงานด้านการศึกษา มีการประเมินความต้องการ ยุทธศาสตร์และแผนเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการสอนเรื่องการลดความเสี่ยงภัยพิบัติและความสามารถในการรับรู้ปรับตัวและฟื้นคืนกลับ • ประเทศมีสื่อการเรียนการสอนเรื่องการลดความเสี่ยงภัยพิบัติและความสามารถในการรับรู้ปรับตัวและฟื้นคืนกลับ • ที่มีคุณภาพและเพียงพอในการจัดการเรียนการสอนได้ในวงกว้าง
<p>พันธกิจ 4 พัฒนาศักยภาพในการเตรียมความพร้อมเผชิญเหตุภัยพิบัติที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการฟื้นฟูสภาพและซ่อมสร้างที่ดีกว่าเดิมในช่วงของกาบบูรณะฟื้นฟูภายหลังเหตุภัยพิบัติ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • มีการวางแผนเพื่อจำกัดการใช้โรงเรียนเป็นศูนย์อพยพชั่วคราวหรือศูนย์อื่นๆ ในระหว่างที่โรงเรียนเปิดเทอม • หน่วยงานด้านการศึกษา มีแผนระดับประเทศและพื้นที่ในการประเมินความเสี่ยงภัยหลายชนิดและแผนในการจัดการความเสี่ยง โดยเน้นที่ความปลอดภัยและความมั่นคงของโรงเรียน แผนการจัดการการศึกษาต่อเนื่องและแผนการรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉิน รวมถึงการคุ้มครองการลงทุนด้านการศึกษา • หน่วยงานด้านการศึกษา มีการซ้อมอพยพหนีภัยที่เหมาะสมกับพื้นที่ซึ่งมีการจัดเป็นประจำทุกปีในทุกระดับเพื่อฝึกซ้อมการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติ และเพื่อทบทวนแผนการตอบสนองภัยพิบัติตามความจำเป็น

ช่องว่างและประเด็นสำคัญในลำดับต้น (Gaps and Priorities)

1. แกนนำระดับนานาชาติ (Global leadership)

- Global Alliance for Risk Reduction and Resilience in the Education Sector (GADRRRES) เป็นผู้นำในการประสานความร่วมมือระดับนานาชาติในการให้การช่วยเหลือด้านวิชาการ โดยเฉพาะในการสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อโรงเรียนปลอดภัย
- บูรณาการเนื้อหาเรื่องความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียนให้สอดคล้องกับการรณรงค์ระดับโลกเพื่อการศึกษา (Global Campaign for Education), กรอบเรื่องการศึกษาสำหรับทุกคน (EFA), Global Partnership for Education, Education First, UNGEI, และ INEE MS.
- บูรณาการเนื้อหาเรื่องความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียนให้สอดคล้องกับวาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ. 2015 (post-2015 Millennium Development Goals) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และกรอบการดำเนินงานเซนต์
- พัฒนาการช่วยเหลือสำหรับความร่วมมือระดับภูมิภาคในการรณรงค์ระดับนโยบายและมาตรฐาน (ตัวอย่างเช่น ผ่านทาง ASEAN, SAARC, ECOWAS, SEAMEO, OAS, RCRCY ใน LAC ฯลฯ)
- จัดทำประเด็นสำคัญที่ควรจัดทำกรวิจัยและการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานวิจัย
- บูรณาการเรื่องการลดความเสี่ยงภัยพิบัติให้เข้าไปอยู่ในเอกสารสำคัญ (enabling documents) สำหรับความช่วยเหลือด้านการพัฒนาและด้านมนุษยธรรม
- ส่งเสริมเป้าหมายและตัวชี้วัดระดับโลกสำหรับกรอบความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน (โปรดดู <http://gadrrres.net/resources/css-targets-and-indicators>)
- พัฒนาและสาธิตวิธีการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการประเมินความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน

2. อาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนที่ปลอดภัย (Safe learning facilities)

- จัดทำและส่งเสริมกระบวนการตรวจสอบสำหรับรัฐบาล แหล่งทุน องค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรชุมชนในการตรวจสอบการก่อสร้างโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้มั่นใจว่า “โรงเรียนที่สร้างใหม่ทุกแห่งเป็นโรงเรียนปลอดภัย”
- ทำการตรวจสอบการก่อสร้างโรงเรียนใหม่ตามมาตรฐานระดับประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาเพื่อทุกคน (universal education)
- จัดทำและส่งเสริมแนวทางที่ใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดลำดับความสำคัญของอาคารและสิ่งก่อสร้างในโรงเรียน สำหรับการประเมินความเสี่ยงและจัดทำตารางเวลาสำหรับซ่อมแซมและสร้างทดแทน

- กระตุ้นให้รัฐบาลระดับประเทศประเมินความปลอดภัยอาคารและสิ่งก่อสร้างในโรงเรียน จัดทำแผนงานและดำเนินการตามแผนเพื่อให้โรงเรียนมีความปลอดภัยในระยะเวลาที่กำหนด
- จัดทำและส่งเสริมแนวทางดำเนินการที่ไม่ใช้โครงสร้างเพื่อความปลอดภัยในโรงเรียน

3. การบริหารจัดการภัยพิบัติในโรงเรียน (School disaster and emergency management)

- จัดทำและส่งเสริมแนวทางสำหรับหน่วยงานผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาในเรื่องนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ซึ่งรวมถึง คู่มือขั้นตอนมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP) การซ้อมอพยพ การจัดทำแผนรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉินและแผนการศึกษาต่อเนื่อง
- จัดทำและส่งเสริมแนวทางเรื่องการลดความเสี่ยงภัยพิบัติและการเตรียมพร้อมรับมือ และความปลอดภัยสำหรับครอบครัว พ่อแม่และผู้ดูแลเด็กที่ประจำอยู่ในศูนย์เลี้ยงเด็กและที่บ้าน
- พัฒนาและส่งเสริมการปรึกษาหารือและแนวทางสำหรับการวางแผนเพื่อจำกัดการใช้โรงเรียนเป็นศูนย์อพยพชั่วคราวหลังเกิดภัยพิบัติ รวมทั้งการวางแผนการศึกษาต่อเนื่องและการลงทุนด้านการพัฒนาการศึกษา
- จัดทำและส่งเสริมเครื่องมือการติดตามและประเมินผลเพื่อรักษาความน่าเชื่อถือของการดำเนินงาน
- ส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลหลักฐานเกี่ยวกับความเสี่ยงในระดับโรงเรียน

4. การศึกษาด้านการลดความเสี่ยงและการรับรู้ปรับตัวจากภัยพิบัติ (Risk reduction and resilience education):

- จัดทำและส่งเสริมการเผยแพร่กระบวนการปรับเนื้อหาสาระหลักสำหรับครู นักเรียนและชุมชนเรื่องลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่
- จัดทำและเผยแพร่รูปแบบของ “ขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้” (scope and sequence) สำหรับความรู้ ทักษะ และขีดความสามารถในด้านการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ
- จัดทำและเผยแพร่เครื่องมือการจัดการความรู้ ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สามารถให้ผู้ผู้ใช้ให้คะแนนได้ นำไปใช้ซ้ำ ปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทในพื้นที่ และสามารถทดสอบผลกระทบของสื่อการเรียนการสอนดังกล่าวได้
- จัดทำและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของเด็กทุกเพศ ทุกวัย รวมทั้งเด็กพิการ
- ส่งเสริมโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในระดับนานาชาติ ภูมิภาค ระดับชาติและระหว่างครูผู้สอนและการเผยแพร่หลักฐาน

เอกสารอ้างอิง

GADRRRES, 2017. Comprehensive School Safety Framework. <http://gadrrres.net/resources/comprehensive-school-safety-framework>

UNISDR, 2015. Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030. http://www.preventionweb.net/files/43291_sendaiframeworkfordrren.pdf

_____, 2015. Sendai Framework for Disaster Risk Reduction for Children: Safer for Me and Safer for You. <http://gndr.org/learning/resources/resources-by-theme/children-a-youth.html>

UNESCO, UNICEF EAPRO et. al., 2015. Education and Resilience: Nine priority paths for making schools safer and societies more cohesive.

